

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

In chestia de actualitate.

Cu privire la chestiunea mult discutată a restaurării corporațiilor noastre bisericești, la parohii, protopresbiterate și eparhii, putem să facem astăzi următoarele comunicări:

Încă înainte de a se deschide discuția în publicitate asupra acestei chestiuni cu adevărat de mare însemnătate, Escelența Sa, Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit al nostru Ioan Mețianu, s'a adresat Escelenței Sale, Domnului ministru de culte și instrucțiune publică, Dr. Iankovich Béla, făcându-i comunicarea oficioasă, că în biserica noastră toate corporațiile din parohii, protopresbiterate și eparhii, au să fie restaurate prin alegere nouă la începutul anului 1915, pretutindenea, în întreaga mitropolie, și rugându-l, să binevoiască a lua aceasta la cunoștință, pentruca nu cumva din cauza stărilor excepționale în cari ne aflăm, alegerile să fie împedecate din partea administrației politice a țării.

La aceasta notificare răspunsul a sosit zilele trecute și e de cuprinsul, că guvernul ia cu aprobare la cunoștință notificarea făcută, și astfel alegerile se pot face pretutindenea, fără pedecă.

Învățământul primar în Rusia

De Dr. Ion Mateiu.

I.

Imperiul moscovit este aproape necunoscut la noi sub raport școlar. Motivul îl da împrejurarea, că privirile noastre s'au îndreptat permanent spre apus, unde problemele de educație și de pedagogie au găsit din cele mai vechi timpuri, nu numai un mediu accesibil prin elementele sale de civilizație veche și bogată, ci și numărul și neobosiți cercetători de știință, cari au dat chestiunilor pedagogice un avânt din cele mai puternice.

Războiul actual e un prilej trist, ce-i drept, dar potrivit, de-a ne trezi interesul și către alte țări și a ne introduce în cunoașterea unor lucruri, despre cari, sau n'aveam nici o cunoștință, sau le știam numai în mod sumar și adeseori greșit. Prin urmare urmând unui principiu didactic, vom încopcia de cruda actualitate războinică chestiunea școlară din Rusia, în dorința de-a complecta cunoștințele corpului nostru didactic, precum și ale acelor oameni, cari au vr'o legătură oarecare cu școala și cu problemele educației. Din expunerile următoare, cetitorii vor avea ocazia de-a descoperi asemănări surprinzătoare în instrucția unor țări europene și astfel de-a constata, că și ideile pedagogice sunt supuse unor influențe adeseori răsărite din impulsuri, cari n'au nimic comun cu ceea ce trebuie să fie adevărata educație în orice timp și la orice popor.

Cele dintâi urme de școală primară în Rusia nu sunt prea îndepărtate. Ele se ridică abia până la începutul veac. XVIII-lea, supt cărmuirea lui Petru cel mare. Înființarea lor n'a fost determinată de motive culturale, ci de unele curat politice, căci Petru cel mare doria să pregătească pe elevi pentru flota sa. Astfel școlarele acestea — numite «școale de cifre», fiindcă aritmetica și geometria erau considerate în mod special — au fost supuse resortului admiralității. Dar pe lângă toate silințele și pedepsele aplicate, aceste școale n'au fost cercetate, și de aceea la 1727 ele au fost oferite Sfântului Sinod, care însă a refuzat să le primească, pe motivul, că materiile de învățământ n'au nici o legătură cu educația teologică. În urmă ele au fost prefăcute în școale de garnizoană — puse sub conducerea ministrului de războiu — unde copiii soldaților erau instruiți în scriere, cetire precum și în meșteșugul războiului. Paralel cu aceasta s'au înființat în centrele episcopoești și așa numitele școale eparhiale.

La 1780 împărăteasa Ecaterina II — îndemnată probabil de Ratio Educationis al Mariei Terezia — confirmă cea dintâi lege privitoare la școala primară, în temeiul căreia au să se deschidă în orașele guberniilor «școale capitale», iar în orașele cercuale «școale populare mici». Programa celor din urmă cuprindea: cetirea, scrierea, gramatica, caligrafie, desemn, aritmetica și în fine ceva din constituție. Oricât de infatigabilă a fost vestita împărăteasă în dorința ei de-a concura pe acest teren cu contemporana sa imperială din Viena, numărul școlarelor abia s'a ridicat la 315 cu 19.915 elevi. Căci ele sufereau de-o scădere esențială, anume, se găseau numai la orașe. Astfel la 1804, «școalele cercuale» au fost prefăcute în «școale satești», și întreg învățământul s'a pus sub direcția ministerului pentru luminarea poporului. Prin legea școlară dela 1828 organizația învățământului a fost dusă cu un pas mai departe, înființându-se școale satești în mod mai sistematic. La această operă s'a angajat acum și Sfântul Sinod, după ce s'a convins de valoarea lor practică și morală politică. Cu toate acestea chestiunea școlară nu putea face progrese mai simțite, și mai ales nu putea ajunge unitară, fiindcă dreptul de-a înființa și susține școale îl aveau până aproape de zilele noastre, nu numai ministerul de instrucție, ci și cel de interne, cel de războiu, cel de finanțe, cel de domenii, cel de marină, apoi Sfântul Sinod, institutul împărăteasa Maria, ministerul curții imperiale și societatea filantropică imperială. Cele mai puține școale le avea chiar ministerul de instrucție, abia 2% din numărul total. Cu atâtea conduceri de sigur, că nu se putea ajunge la realizarea unui învățământ serios. De aceea s'a votat la 1864 o lege, care fixează un plan unitar obligator pentru toate categoriile de școale. Totodată ministerul de instrucție s'a ocupat cu înlăturarea

antagonismului dintre diferitele resorturi și grupări școlare. În scopul acesta a creat consiliile școlare de gubernii și cercuale, în care erau reprezentați ministerul de instrucție, de interne, conducerea bisericească, Semstwu-ul și orașele. Aceste consilii au condus școlarele în tot ce le privește. Nici aceste măsuri n'au dat roadele așteptate. Influența ministerului de instrucție n'a sporit cu nimic, dimpotrivă, ea s'a redus prin faptul, că școlarele stau sub consiliile școlare, cari se bucurau de o însemnată autonomie; hotărârile lor erau prezentate ministrului numai spre luare la cunoștință. O altă scădere mai era și aceea, că membrii consiliilor n'aveau totdeauna nici timpul și nici priceperea necesară spre a controla școlarele și ale fi în adevăr de folos.

Astfel ministrul creiază la 1809 *inspectoratele școlare*, și anume, pentru fiecare gubernie câte unul; iar prin *instrucția* dată la 1874 pentru aceste inspectorate, consiliile școlare sunt subordonate direct ministerului de instrucție. Dar nici prin aceste noi dispoziții nu s'a obținut *unitatea* dorită, căci legea școlară dela 1874 a fost introdusă numai în 35 de gubernii ale imperiului rusec.

Un rol însemnat în învățământ îl are consiliul ministerial (corăspunde consiliului permanent din Franța și România) compus din ajutorul ministrului, directorul departamental, președintele comitetului de învățați, curatorii cercurilor de învățământ și un număr de membri numiți din partea Țării. Sfera de activitate a acestui consiliu s'a extinde asupra administrației școlare. Partea didactică, de îndrumare pedagogică, o are *comiteul de învățați* de pe lângă ministerul de instrucție. Acest comitet s'a preocupă de problemele pedagogice actuale în legătură cu școala rusească, controlează manualele didactice și programele școlare, apoi alte cărți și reviste, spre a constata, dacă ele pot fi admise în anumite școale. E ciudat, că acest comitet recenzează numai acele cărți, cari i se trimit din partea autorilor ori editorilor, celelalte sunt a limine interzise. Astfel s'a constatat pe baza unei statistici, făcută cu câțiva ani în urmă, că abia 8% din depositul de cărți rusești au fost aprobate de numitul comitet.

Inspecția școlarelor se face prin directorii de gubernii, cu ajutorul inspectorilor școlari cercuali. Ei sunt datorii să cerceteze școlarele personal, și cât se poate mai des, stând la îndemâna învățătorilor cu sfatul și îndrumările lor. Cu toate acestea inspectorii nu sunt ceea ce trebuie să fie, căci majoritatea lor vizitează foarte rar școlarele, și nici atunci cu gândul de-a servi interesele școlare, ci de-a se preta la atitudinea de polițisti ordinari. Ce privește învățământul religiunii și în general direcția religioasă-morală a instrucției, ea este afacerea exclusivă a Sfântului Sinod, care se îngrijește de controlul necesar prin organele sale. Peste tot s'a remarcă activitatea

intensivă ce o desvoltă Sfântul Sinod în jurul învățământului primar prin înființarea și întreținerea unui foarte mare număr de școale satești, cari fi-rește, stau sub nemijlocita lui conducere. Pe când influența celorlalte resorturi scade treptat pe terenul instrucțiunii, pe atunci aceea a Sfântului Sinod ia proporții tot mai mari, așa încât s'a produs între el și ministerul de instrucție nu o emulație folositoare, ci un antagonism păgubitor educației populare.

Analizarea istorică a patriotismului.

V.

Principiul de naționalitate a format baza pentru o multime de clădiri teoretice, și a servit de cinosură pentru bărbați distinși la inscenarea de mișcări politice. Polonii, Italienii, Englezii, liberali și democrați, formau corpuri voluntare militare pentru a se pune în serviciul poporului, care lupta pentru libertatea națională. Dar aderenții principiului acestuia luptau pentru realizarea lui numai atunci, dacă nu era îndreptat în contra națiunii proprii.

Punerea în aplicare a principiului de naționalitate se făcea pe calea plebiscitului, întrebate fiind deadreptul mulțimile, că la care popor vreau se aparțină, cărei ființe de stat dau ele preferință? Metoda era foarte democratică. Aparținerea națională a unui popor se lăsa la discreția poporului însuși, ca el se o decidă, conform sentimentelor sale. Naționalitatea devine prin aceasta act de voință. Cumcă afară de voință mai există ori nu și alte legături, e lucru irelevant.

În consonanță cu principiul de naționalitate era deci, dacă Elsația germană la anul 1871 se pronunța singură, pe temeiul unui plebiscit, pentru rămânerea ei lângă Franța; și a fost greu vătămât principiul prin faptul, că contrar voinței ei, Elsația a fost alăturată la imperiul german. Același lucru se poate spune și despre Basarabia, ruptă dela România fără voia ei și alăturată la Rusia în contra voinței ei.

Principiul de naționalitate se bazează deci pe voința pronunțată a poporului.

E cunoscută vorba, că cu începerea obiceiului de a-și spune popoarele cuvântul lor în politică, s'au ivit zorile dreptății pentru popoare. Dar ființa de stat a adus cu sine, ca principiul de naționalitate se fie vătămât în aplicarea sa. Pentru rotundirea statelor au început se devină dătătoare de măsură alte motive, nu limba: motive *strategice*. Nizza s'a declarat prin plebiscit, că vrea se fie încorporată la Franța, fiindcă așa voea Napoleon, deși locuitorii ei erau Italieni. Tot Franța apoi, care a călcat prin această încorporare principiul de naționalitate, a stabilit și teoria *echilibrului european*. Principiul de nați-

onalitate a fost apoi violat din partea Germaniei la 1864, cu ocaziunea războiului purtat pentru Schleswig-Holstein, și la 1871, prin anexarea Elsației și a Lorenei, motivându-se procedura cu aceea, că Germania nu poate să-și reguleze granițele cu ocolirea fiecărei case polone, daneze, ori franceze. Rotunjirea statului era pusă deasupra principiului de naționalitate.

S'a pus deci cel mai mare pond pe crearea de frontiere bune, practice, corespunzătoare din punct de vedere militar. Căci precum singuraticul om se simte bine și sigur între păreții tari ai casei sale proprii, așa și statul poate fi asigurat numai prin păreți tari, prin granițe bune. Granițele acestea pot se fie artificiale (cum erau murii chinezești), ori naturale. Fiecare popor, fiecare stat, trebuie se caute și se și le creeze. Munții, râurile, sunt cele mai bune granițe naturale, de aceea statele au căutat și caută să se estindă până la câte un munte, ori până la câte un râu. S'a creat astfel noțiunea patriei cu hotare geografice, fără a se mai ținea cont de limbă. Faptele esistențe etnice sunt desconsiderate, dar lipsa de considerație nu se estinde și asupra poporului propriu. Teoria geografică despre națiune se lovește în capete cu realitatea istorică. Hotarele naturale stau în contradicție cu principiul de naționalitate, dar ele sunt reclamate de stat, pecând principiul de naționalitate și al popoarelor.

Statele moderne s'au întemeiat toate, cu excepția Italiei, fără voința pronunțată a locuitorilor lor. De mulțori chiar în contra voinței lor. Nu există stat, care se nu aibă frânturi de alte popoare între cetățenii sei, ori se nu caute a le alătura la sine. Și așa fiecare stat caută să-și lărgească hotarele, dându-se naștere prin această irendentismului și luptelor de limbă, de cari nu e cruțat nici un stat. Dacă părțile eterogene din stat, se încheagă și ajung la constiență, pot se devină primejdioase pentru stat, ori statul pentru ele, căci le va asupra și va căuta să le absoarbă.

Principiul de naționalitate e astfel principiul celor slabi, pentru că fiecare națiune, care a purtat lupta cu succes pentru neatarnare, se lăpădă de acest principiu și nu'l aplică față de alții. Numai cei asupriți pot promite, că ei nu vor asupra pe alții; națiunile mari și libere însă nu mai cunosc acest principiu. Cad lanțurile, cade și principiul. Exemple putem afla pretutindenea, la toate popoarele.

Patriotismul nu e o însușire înăscută, ci câștigată. Câștigarea lui depinde dela scop, care poate se fie

diferit. Diferite sunt deci și direcțiunile și directivele. Milioane și milioane de oameni sunt ispițiți să-și aleagă una dintre două patrii, cari caută să se nimească reciproc. Patriotismul național, isvorât din sentimente, nu e alta, decât dorința unui grup de oameni, legați prin solidaritate, de a susține, eventual de a mări, statul la care aparține, ori apoi de a forma un nou stat, care corespunde mai bine dorințelor lor, respective a se alătura de alt stat deja existent. Patriotismul e deci o afirmare națională pentru a exista. Alta e deci patria din punct de vedere național, și alta din punctul de vedere al statului.

Valoarea etică a unei patrii impuse e evidentă. Patriotismul pe care statul îl impune grupărilor mari de oameni, fără considerare la drepturile inviolabile omenești, constrângându-i cu forța armată să-i fie cetățeni supuși, e fără valoare. Pentru cei atinși statul nu e alta, decât o — temniță.

Câștigarea ideii de patrie e legată de lupte interne și de multe ori și externe, acolo, unde oamenii trăesc între raporturi nepotrivite pentru stat și pentru popor. Acolo unde există antagonism între aparținerea la o anumită formațiune de stat și între pretenșiunile unei anumite rase și aparținerea la ea, la rasa, ai cărei membri nu formează pătura dominantă în stat, sau ca frântură de popor își are patria în alt stat din afară, realizat de frații din același neam și de aceeași limbă, — cearta e vecinică. E cearta a doi uli pentru un pui, ori pentru a ne exprima în mod mai poetic a două Elene pentru un Paris. În sufletul omului se naște un conflict puternic între patriotismul de stat și patriotismul național, între puterea de atracțiune a statului și puterea de atracțiune a neamului, a gintei. Sentimentele de solidaritate, cari se află în joc, au fost câștigate prin educație. Cele prime în școală, celelalte acasă, în familie. Lupta între școală și familie formează particularitatea cea mai esențială în toate țările, în cari nu coincide sentimentul național cu datele fațade de stat.

Războiul.

În Galiția de vest trupele austro-ungare urmăresc mereu pe Ruși cu bun succes. S'au dat lupte, mai mari și mai mici, terminate toate cu retragerea trupelor rusești. Spre nord ai nostri cuceresc terenul. Localitatea Dukla se află în posesiunea noastră. Tot așa încoronate de bun succes sunt și atacurile necentenite îndreptate

în contra Rușilor din partea trupelor germane și austro-ungare pe la Lovicz.

Coloanele rusești, intrate prin Carpați pe teritoriu ungar, au fost toate bătute și silite se fugă. Rușii au avut mulți morți și răniți. Peste 9000 de Ruși au ajuns în captivitate la noi. Li s'au luat 10 mitralieze.

În Sârbia ofensiva noastră s'a lovit de o rezistență energică, desfășurată din partea dușmanului întărit și aflător în preputere. S'a abandonat deci ofensiva din partea trupelor noastre, cari după lupte neîntrerupte, purtate timp de trei săptămâni, au fost retrase și grupate într-o linie nouă de bătae. Belgradul a fost evacuat de trupele noastre. În curând trupele noastre vor începe de nou ofensiva în contra Sârbilor.

În Franța Germanii au respins în mod bravuros mai multe atacuri de ale trupelor franceze. Pe celelalte locuri situația e tot neschimbată.

Operațiunile trupelor turcești decurg cu bun succes, atât pe uscat, în Caucaz, cât și pe apele mării negre. Rușii par a fi în inferioritate față de ele.

Perderile Rușilor în acest mare război, dela începutul lui până la finea lunii Noemvrie, fac un milion și șase sute mii de oameni, morți, răniți și ajunși în captivitate. Așa spun ziarele franceze.

Politica Italiei.

(b.) Vorbirea ministrului Salandra a fost interpretată în doasebte feluri de către opiniunea publică a diferitelor țeri. Este interesant însă ce serie un corespondent al lui „Pester Lloyd“ din Roma, care a avut ocazie se conferze cu un bărbat politic italian din cercurile guvernamentale, și care i-a spus următoarele:

„D ta ai asistat la ședința memorabilă, în care și-a făcut Salandra exposeul. Ai auzit strigătele de „Viva Trieste!“ și cele cari manifestau pentru simpatia cu Belgia. „Viva Italia“, „Viva Trieste“, și „Viva il Belgio“, s'a strigat în diferite tonalități așa, că nimenea nu poate spune, că prin acceptarea vie a declarației guvernului, întregă camera ar fi aprobat o politică irendentistă.

Adevărat, că formula lui Salandra oferă posibilitatea la diferite interpretări. Dar aceasta nu se poate face altfel, deoarece guvernul italian nu poate să știe, ce necesitate poate se-i impună decurgerea războiului Italiei pentru apărarea intereselor ei.

Vorbind Salandra așa în general, e' n'a urmărit prin aceasta vre-o politică de mușamalizare a intențiilor Italiei, ci și a rezervat pentru toate eventualitățile o ușă deschisă ca în orice moment Italia se poată fi aptă de acțiune. Eu știu foarte bine, că în Germania și Austro-Ungaria există ferma convingere într-o victorie finală. Nu-mi cade greu se o spun, că și în Italia toți patrioții

serioși doresc și ei aceasta isbandă, și anume, nu atât din dragoste pentru Germania și Austro-Ungaria, căci sentimentele nu i ertat se aibă rol în politica bărbăților de stat serioși, ci din punct de vedere bine chibzuit al intereselor italiene. Căci să vedeți, chiar Austro-Ungaria, cu toată puterea ei, nu este pentru noi un astfel de stat îngrozitor, ca să ne ascundem de el. Și apoi în ultima instanță am avea încă calea unui apel la Germania față de Austro-Ungaria. Chiar și într'un caz litigios cu o Austro-Ungarie mărită am putea ținea piept noi Italianii, cu o Italie mărită proporțional.

Cum am sta noi de urma unei Austro-Ungarii distruse și a Balcanului nimicite față de o Rusie fortificată cu peste 200 milioane, care atunci ar păși ea singură în Adriă, având alătura de noi o Germania învinsă și o Franța servilă? O astfel de expansiune a dominațiunii rusești asupra Balcanului, chiar și ferventii austrofobi inteligenți de la „Corriere della Sera“ au considerat-o delu începutul războiului drept un casus belli pentru Italia. În cazul acesta, și singură în acest caz, Italia ar păși cu intervenție militară în teritoriul litoral austro-ungar. Acest pas însă nu ar mai putea avea un ascuș împotriva Austro-Ungariei, ci contra Rusiei.

Când însă se vorbește de aspirațiunile naționale ale Italiei, se uită prea adeseori, că Italia are astfel de aspirații și spre vest, și în definitiv petru rangul de mare putere al Italiei acestea poate sunt mai importante decât cele dela est.

Posesiunea Triestului e de mai puțină însemnătate pentru situația de mare putere a Italiei în Marea mediterană, decât de pildă ocuparea Toulon-ului, prin care Italia și-ar asigura stăpânirea asupra Tyrenicei, care este mai importantă ca Adriatica, având o situație mai favorabilă pentru interesele maritime italiene. De sigur și pentru acest caz Italia va trebui să fie pregătită. Prin urmare, chiar și dacă Salandra ar fi vorbit de aspirații naționale, aceasta nu ar fi avut o poentă îndreptată împotriva Austro-Ungariei.

Dar mini-trul-president l'a zis nici un cuvânt referitor la aspirații naționale. A spus atât, că „Italia va trebui să insiste, ca să se întărească întru atâtea, ca proporția actuală între ea și între viitorii biruitori să nu fi alterată“... Prin aceasta însă se spune, că Italia va căuta să se mărească astfel, ca mărirea ei să nu însemne numai o înmulțire a sentimentelor, ci și o enormă creștere a puterii ei.

Aceasta însă Italia o va putea ajunge numai prin cucerirea unei situații dominante în Marea mediterană. Trento și întreg litoralul adriatic, a căror ocupație i-ar face dealtcum noi dușmani în Bizani, nu sunt suficiente pentru scopurile Italiei, deoarece aceasta însemnă abia unul până la două milioane locuitori, cu o mare marginită. Situația cu adevărat impunătoare a unei mari puteri Italia o va putea găsi numai în mediterană. Da aceea și cuvântul cel mai important ce l-a spus Salandra, a fost acela, când a accentuat însemnătatea mării pentru Italia.

Prin aceasta nu vreau să zic, că Italia are să între necondiționat într'un conflict armat cu tripla-antantă. Italia nu dorește război cu nimenea. Deși înarmează, totuși speră, că programul ei de interese îl va realiza pe cale pașnică. N'mai în cazul că aceasta nădăjde o va lășela definitiv, atunci va recurge la alte mijloace.

FOIȘOARĂ.

Cucerirea polului de sud.

De Mateiu Voileanu.
(Fine).

Ca încheiere unele cifre. În 7 Iunie 1910 a plecat Fram din Cristiania, a făcut de 2 ori ocol în jurul pământului, a parcurs o depărtare de 100.900 km. și în 7 Iunie 1912 a fost eară în Cristiania.

După reîntoarcere în Europa Amundsen a fost sărbătorit după vrednicia în patria sa, sărbătorit în toate țările civilizate. Conferențele lui despre cucerirea polului de sud au fost primite pretutindenea cu entuziasm.

Numele lui va fi vecinic legat de istoria polului de sud. În lupta cu natura, în lupta cu elementele din natură, în lupta cu ghiata și cu întunerecul a învins voința tare, a învins lumina minții omenești.

Să facem o scurtă recapitułațiune și reasumare.

În vara anului 1912 am primit știrile despre descoperirea polului de sud, despre remarcabila faptă a norvegianului Amundsen.

Toți câți au urmărit încercările descoperirilor geografice, toți câți țineau în evidentă rivalitatea dintre Norvegia și Anglia, dintre Amundsen și Scott, prorociau învingerea englezului.

Învingător a eșit Amundsen. Trista

soarte a lui Scott o cunoaștem. La 7 Iunie după Amundsen ajunge și el la pol și uimit vede, că l-a întrecut îndrăznețul Norvegian. Lovitura aceasta nu o a putut suporta. Se crede, că aceasta a fost cauza principală a tragediei lui.

N'a avut provizie suficientă, n'a avut precauțiunea recerută, și a plătit cu viața.

Cuvintele lui din urmă și acumă răsună viu în inimile noastre.

Toceai acumă se publică însemnările lui de o importanță deosebită.

Să nu se creadă, că cu silințele uriașe ale lui Shackleton, cu rezultatele strălucite ale lui Amundsen, cu tragedia lui Scott s'a încheiat munca și interesul pentru al șaselea continent, care este Antarctica.

Adevărata muncă acumă se începe. Lumea de azi nu se mai mulțamește cu rezultatele științifice, culturale, lumea privește problema din punctul de vedere utilitaristic. Ce foloase avem din descoperirile acestea, care e răsplata muncii, a ostenelelor, a energiei, a jertfelor de oameni și de bani?

Antarctica trebuie cunoscută mai de aproape.

În mărime emulează cu Australia și cu America de sud, suprafața ei după măsurile de până acum este cam 15 milioane kilometri pătrați. Natura acestui teritoriu noi nu o cunoaștem, ceea ce știm este, că e acoperită de nea vecinică, că sunt lanțuri de munți puternici, cu peste 6000 metri înălțime, că sunt văi mari, că ținutul po-

lului este un platou mare, enorm de imens, dar necunoscut.

Nu cunoaștem nici cerul, periferia acestui teritoriu, nu toate coastele lui, întocmai cum nu cunoaștem polul de nord. Se pierd ambii poli în mare, în ghiță, până aici a ajuns știința noastră.

N'avem încă nici o hartă exactă a acestui continent. Cunoaștem o parte dinspre Australia: marea Ross, Eduard VII, Victoria, din scrierile lui Shackleton, Amundsen, și Scott; cunoaștem partea dinspre America, Graham, Schetlanda, marea Weddel, din călătoriile și scrierile lui Nordenskjöld, Bruce, și Charcot; cunoaștem partea spre oceanul indian, Victoria, Wilhelm II din călătoria profesorului Dygalky, cu corabia Gauss; tărnișii călătoriilor, în lungime de 12 mii km. sunt cu totul necunoscuți, pe aceia n'a fost om pământean.

Ce este însă între acești tărnișii? Cum este, ce este continentul acesta al șaselea?

Descoperirile de până acumă sunt de mare valoare, ele însă în loc de fapte concrete ne pun noue probleme.

După câte știm până acumă, Antarctica o putem împărți în Antarctica ostică și în Antarctica vestică. Continentul este situat între marea Weddel și marea Ross.

Ce este între aceste 2 mări, sunt ele în legătură, un fel de Fiorduri, sau nu. E tăiat continentul în 2, sau este pământ compact. Toate acestea cer cercetări nouă, cer deslegare.

Azi sunt tocmai în eșun de a pleca în Antarctica trei mari expediții. Societatea geografică engleză se ocupă de pe acuma cu problemele economice ale Antarcticii. Se vorbește despre munti mari cu cărbuni.

Expediția o conduce cunoscutul scrutător Shackleton, care a deschis calea spre pol. Tot cercurile engleze vorbesc de câmpii întinse de aur, ceea ce nu este neverosimil, dacă considerăm mulțimea de aur ce se scoate în Africa, în regiunile polare nordice cam de aceeași natură.

O a doua expediție tot engleză o va conduce Foster Stackhouse, tot cu asemenea probleme.

Expediția a treia se pregătește în Austria sub conducerea profesorului din Gratz, Dr. Felix König.

Expedițiunea condusă de Stackhouse. Problema ei este țara Eduard VII. Partea aceasta a Antarcticii precum am văzut o a descoperit Scott în expediția din 1901. Partea aceasta o cunoaștem puțin din scrierile lui Peztrud, care e cuprinsă în cartea lui Amundsen, despre descoperirea polului sudic.

În expediție se va folosi corabia Discovery (Descoperiri), cu care și noi am făcut cunoștință.

Sir Ernest Shackleton a avut planul să plece din partea nord-ostică (Enderby) și curmezis prin continent să iese în marea Ross.

Planul acesta acumă l-a schimbat, direcția va fi marea Weddel și marea Ross. Direcția primă era 2800 km., a doua mai puțin cu 100 kilometri.

Din toate acestea însă reiese, că mai puțin motiv are Austro-Ungaria să se plângă de o schimbare a atitudinii Italiei. Vorbirea lui Salandra n'a schimbat nimic în această direcție...

Cine va învinge?

Părerile militarilor italieni.

(b) În ziarul italian din Florența „Nazione” generalul Erre examinează într'un articol stadiul în care s'a află războiul, căutând să prezinte un tablou adevărat al șanselor de reușită mai ales, cum spune, din motivul, că scriitorii militari italieni nar a nutri sentimente foarte neprietenoase blocului germano austro-ungar, micșorând ori-ce îsbândă a lui, și exagerând ori-ce mic eșec.

„Iată cum se prezintă în fața acestor critici militare italiene realitatea, — conținea generalul Erre. Belgia este învinșă în raportul de 1/4 din înfrângerea ei și pusă sub stăpânirea de fier a învingătorului. Anversul a devenit o bază excelentă de operație maritimă pentru germani, care neliniștește foarte mult Engliera. Franța este în parte învinșă și incapabilă de a se sustrage încercării de fier a germanilor, cu toate ajutoarele venite din partea Africaniilor și Aziaților. Polonia rusească încă este ocupată în parte și formează actualul teren de război. Aliații austro-ungari sunt ferm și cu toată situația grea ce o avușese la începutul războiului, are puterea unei strașnice ofensive în Sârbia. Toate agresiunile rusești față de Prusia răsăriteană sunt zdrobite. Singura Galitia este suferindă sub încălcarea căzăcească. Cele două mari flote sunt intacte, gata a folosi în fiecare moment ocazia favorabilă. Acțiunea submarinelor este splendidă. Cu un cuvânt Germania este sprijinită de aliații fideli, a eluștat succese importante...”

Cercurile înalte militare italiene, cari aprobă aceste constatări ale generalului Erre, cred într'o victorie a Germaniei și Austro-Ungariei, și aume bazându-și părerile pe următoarele presupțiuni:

1. Rusia și Franța nu sunt în stare să hotărască războiul prin o mare lovitură în favorul lor. O luptă decizivă se poate da numai din partea Germaniei, sau apoi deloc. În cazul din urmă războiul s'ar purta până la sleirea totală a puterilor beligerante.

2. Admitând această soluție a epușării totale a forțelor, și în privința aceasta Germania cu Austro-Ungaria sunt în relativ favor. Deoarece în Franța se resimt deja urmele epușării din lipsa de material de război. Pierderile Francezilor sunt mai grozave ca ale Germanilor. Deja de pe acum Franța poate rezista numai încă ajutată de trupele din Asia și Africa. Succesul englez li vine prea încet și prea slab, ca să poată umple golurile mari ce i le fac pierderile în armată.

3. Rusia este inepușabilă în materialul ei de oameni. Însă ce lipsește acolo, sunt elementele de organizare și de înarmare. Deja acum Rusia își poate îndeplini pagubele ce le-a suferit artileria ei, numai parțial și cu ajutorul Japoniei. Momentul nu este tocmai îndepărtat, când și această augmentare nu va mai putea fi suficientă.

Planul lui Shackleton e genial, însă înfrânt cu mari pericole. Teritorul e total necunoscut. În călătoriile sale Amundsen numai așa a putut străbate, că a făcut magazine cu alimente. Shackleton nu are asemenea magazine.

Expediția a 3. este cea a lui Dr. F. Kölig, care se plănuiește cu corabia Deutschland, acuma botezată Oesterreich, care acuma este în regiunile nordice.

Drumul ar fi America, Georgia sudică. Aici ar fi deponul principal, unde n'ar instala telegrafie fără sârmă, spre a sta în continuă legătură cu corabia.

Expediția aceasta s'ar împărți în trei grupe: Marea Weddel și teritorul spre pol, pământul Graham, grupa 2, și teritoriile sudice grupa 3.

În expediția aceasta se vor întrebuița câni din Grönlanda, întocmai ca în cea a lui Amundsen.

De prezent conducătorul acestei expediții este în Norvegia spre a se înțelege în amănunte cu Nansen, Amundsen și Nordenskjöld.

Prin prisma aceasta privește azi lumea continentul al gheleș, Antarctica. S'a deslășuit concurența în interesul științei, al cunoștințelor geografice, și pentru binele omenimei.

E bine și de lipsă, ca și noi să cunoaștem cursul lumii, și să urmărim cu simpatie năzuințele spre înaintare și progres.

Legende și tradițiile populare.

De Vasile Oana, inv. în Pianul de sus.

Petru Popii și Turcii. Zice că în vechime, când străbătuseră Turcii și stăpâneau și în țara românească, năvăleau adesea în satele mărginașe ale Ardealului și omorau tot ce le venia sau le sta în cale. Satele românești își aveau căpitani de plai, cari adunau satele învecinate, câte 4-5 la un loc și așa țineau calea Turcilor prădători. Astfel de căpitani de plai erau Petru Popii din Pian, rudenie cu Osea Popii din Strugar și cu Petru Popii din Loman. Fiecare din acești 3 scotea satul său la „Piatra strâmtă” și aici dau piept cu Turcii. Nici că aveau la ce se teme, pentrucă aici la Piatra strâmtă, abia puteau trece doi inși alături. S'a întâmplat odată, că Turcii au venit fără de veste, timp nu mai era să se poată strânge satele. Căpitani adunară la un loc pe stăpânii, ciobanii și băcițele din muntele cu Piatra strâmtă și se puseră apoi toți pe lucru. Au tăiat brădetul dela Piatra strâmtă și au făcut posadă mare îngrădită. Clopoțele cele mari ale oilor le-au acățat ieșelor, iar pe cele mici mânăzilor. Când au simțit că se apropie Turcii, au închis iepele în lăuntru posesiei, iar mânăzii i-au ținut afară împrejurul ei, ca să nu se poată întalni. Băcițele aveau să lovească căldările de olalt', că așa se va face un șgomot asurzitor. Așa s'a și întâmplat. Cei vre-o 30-40 de pușcași au descărcat puștile cu cremene asupra spionilor turci, șgomotul asurzitor i-a înșelat să creadă, că o mare putere le ține calea. De teama acestei puteri închipuie. Turcii cari se vede treaba nu puteau fi nici așa mulți, s'au întors îndărăt și așa au scăpat satele noastre de astădată de ei. Legenda aceasta este o mărturie a istețimii românului.

Întoarcerea iernii la începutul lui Martie, a dat naștere la mai toate popoarele credinței, că cele 9 zile ale lui Martie sunt zilele Babelor; fiecare credință însă și-a păstrat caracterul său național. În credința generală a Românilor legenda este aceasta: Baba Dochia avea niște oițe și s'a urcat la munte să le pască. Martie, închipuit de popor ca un flăcău frumos, i-a spus că e prea de timpuriu, dar ea a răspuns cu cuvinte băjocitoare, și a îmbrăcat 9 cojoace și s'a suit cu oițele în munte. Martie s'a împromutat dela Februarie de încă câteva zile și a dat o geruială strașnică. Baba Dochia însă loșinta meren; în ziua întâia lăpădă un cojoc, și așa câte unul în fiecare zi din cele următoare, pânăce îngheță acolo în varf cu toate oile sale, schimbându-se în stâncă. În comuna mea e cunoscută această variantă:

Baba Dochia ca mai toate soacrele nu se putea îngădui cu noră-za. În geruiala iernii o trimite să-i aducă smeură de munte plângând și oftând plecând biata nevastă spre munte. În cale întâlni pe Sf. Petru, căruia îi spuse năcasul și că n'are ce căuta acasă, dacă nu va putea duce babei răutăcioase smeură. Sf. Petru o mângăie cu vorbă blândă și apărură smeurari focărcăci ca vara. Nevasta mulțami lui Sf. Petru, luă smeură și o duse babei. Baba îngălbeni de ciudă. Chenă pe fiul său Dragomir, îmbrăcără câte 9 cojoace și se urcară cu oițele în munte, ca să treacă vara. Cu toată geruiala iernii lăpădau în fiecare zi câte un cojoc, pânăce înghețară schimbându-se în stâncă.

Din tradițiile referitoare la localități din comuna mea, amintesc pe aceste două.

Via Bobului. În partea despre mieznoapte-răsărit a satului se află un petec de pădure, numit pentru stejarii săi nu tocmai deși și de o grosime potrivită „pădurea cea frumoasă”. Aici în pădurea cea frumoasă, a fost, după cum spun bătrânii, via Bobului. Via își are numele dela Bobu, care s'a fi fost un om foarte bogat. Locuința lui statornică era la mică depărtare dela vie, în Căramida. S'a întâmplat că se începu un război crâncen. Bogat cum era, își temea paralele. Le încarcă deci pe un car și apucă drumul spre codru, singura scăpare la vreme de nevoie. În drumul greu i s'a stricat carul, tocmai la mușea comorenilor (cu comori) sau cum li mai zic, unde și-a stricat Bobu carul cu bani. În graba cea mare a îngropat banii la rădăcina unui arbore mare din apropiere și s'a dus în treabă-și. Și cum s'a dus, dus a fost, căci nime nu mai știa de el. Un moșneag bătrân din Bănat, spun bătrânii, că s'ar fi înțeles cu niște ciobani de-ai noștri într'o iară, să vină în primăvara următoare să desgroape comorile. Moșneagul însă n'a ajuns primăvara și așa ele au rămas nedesgropate.

Cuptorul Băceoaiiei. În vârful coastei Feșira se vede o stâncă puternică, ce se numește cuptorul Băceoaiiei, după femeea cu acest nume, ce s'a fi locuit aici. Cuptorul zic de aceea, fiindcă se adăpostese în timp de ploaie copii, cari pasc vitele pe aici, sub ea. Pe stâncă se vede urma unui picior neobișnuit de mare. Zice că este urma

unui uriaș, care să fi căleat cu un picior unu pe această stâncă, cu celalalt pe dealul din față peste sat.

Credința că a existat cândva astfel de monștri, există și la alte popoare.

NOUTĂȚI.

Parastas. Duminecă în 30 Nov. a. e ziua Sf. apostol Andreiu, s'a celebrat în biserică gr.-or. din Sibiu suburbial Iosefin prin domni preoți Ioan B. Boiu și Marcu Jantea parastas întru fericita odihnă a marelui arhiepiscop și mitropolit Andreiu baron de Șaguna. La acest act de pietate a asistat un public numeros și elevii școlii centrale, cari au cântat frumosul imn „Românime mult cereată”.

Distincțiune. Șeful statului major al armatei austro-ungare, baronul Conrad de Hötendorf, a fost distins din partea Majestații Sale cu crucea militară clasa I. și decorația de război.

Comandant de armată. Comandantul de corp, arhiducele Iosif Ferdinand, a fost numit din partea Majestații Sale Monarhului comandant al armatei a patra.

Parastas. În 28 Noemvrie v. s'a ținut parastas în bisericile din București și din alte orașe ale țării, pomenindu-se numele vitejilor căzuți acum sunt 37 de ani la cucerirea Plevnei.

Sănătatea împăratului. Din Berlin se vestește, că împăratul Wilhelm, care a fost bolnav câteva zile, s'a însănătoșat deplin și în săptămâna aceasta va pleca la frontul de vest.

Nou primar. Ziarul *As Est* primește din București informațiunea, că noul guvernator rusesc din Cernăuți, Evreimov, a sosit acolo și a numit primar al orașului Cernăuți pe românul Dr. Hostiuc.

Convocarea camerei franceze. Președintele Poincaré a semnat decretul de convocare a camerei franceze pe ziua de 22 Decemvrie la Paris. Pe timpul cât guvernul va sta în capitală, are să se introducă un serviciu de siguranță la toate clădirile publice.

Dar rusec pentru Sârbia. Rusia a dăruit Sârbiei două vapoare, cu numele *Sfantul Gheorghe* și *Sârbia*. Amândouă sunt vase obișnuite de comert, cari acum au să fie echipate cu tunuri. Vasele acestea însoțiseră munițiunea rusească transportată în Sârbia.

Răscumpărare. Domnul Dr. Nicolae Bălan, profesor seminarial, și-a răscumpărat feliicitările de ziua onomastică cu suma de 20 coroane date pentru ajutorarea copiilor săraci dela școala noastră confesională din parohia Blășfalău de sus.

Mecet în Budapesta. În capitala ungară traese de prezent două mii de mchamedani, cari nu au nici un templu, unde să se închine lui Allah. Acum s'a pornit o acțiune în scop ca Budapesta să clădească un mecet pe seama locuitorilor săi mohamedani.

Mare explozie. Ziarul *Figaro* primește dela Petersburg următoarele: Două trenuri, cu 72 de vagoane, s'au ciocnit. Trenurile, încărcate de bombe, au explodat cu atâta putere, încât vagoanele s'au prefăcut în praf și cenușă. Detunarea s'a auzit la o distanță de șasezeci de kilometri. Cercetarea este îngreunată prin faptul, că nici un om din personalul trenului n'a scăpat cu viață. Se presupune, că este la mijloc mâna nihilistilor.

Moarte eroică. În lupta pe mare dela Falkland, între flota engleză și flota germană, a căzut și amiralul *Spee*, împreună cu vitejii marinari ai vaselor germane.

Tutun turcesc pentru soldații noștri. Se anunță din Constantinopol, că un comitet otoman al apărării naționale are să trimită două milioane pachete de tutun pe seama armatelor austro-ungare și germane. Pachetele vor fi împodobite cu colorile stindardelor turcești, germane, și austro-ungare.

Mulțumită. Primăria din Sibiu a primit dela comanda companiei a doua a regimentului de infanterie nr. 31 următoarea scrisoare: Pentru binevoitorile daruri de tutun, trimise de vrednicii cetățeni ai Sibiuului pe seama celor aflători în campanie, îmi iau voie a mulțumi în numele soldaților din compania mea. Cu toată stima: *Irica*, locotenent.

Materialul istoric al războiului. Ministrul de interne a luat măsuri, ca autoritățile comunale și comitatense să înainteze bibliotecii Muzeului național din Budapesta ori ce fel de tipărituri ocazionale cu raport la război, anume: afișe, anunțuri, circulare, broșuri ș. a. în câte un exemplar. Ținta este să se adune la un loc, în mod cât mai complet, materialul istoric al marelui război și să se păstreze pentru cei ce vor scrie istoria acestor zile furtunoase.

Flamura profetului. O știre din capitala Turciei rectifică o veche părere privitoare la flamura profetului. Până acum se credea, că acest steag este de culoare verde. Credința este greșită. Flamura profetului este neagră și poartă o inscripție cu litere albe. Ea se păstrează în seraiul din Stambul, la olaltă cu celelalte moaște ale profetului. Steagul verde, care l-au desfășurat acum arabi în Medina, este asemenea o moaște, însă nu este flamura profetului. Aceasta flamura, s'a desfășurat mai pe urmă pe vremea când a fost suprimat corpul ienicerilor, la 1826.

Rugare. Spitalele din Deva adăpostesc o multime de răniți, mare parte frați de ai noștri români. Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei a deschis o colecție, pentru ca în sfânta seară a Crăciunului să ofere acestor bravi o mică surprindere, ca să uite sărmanii noștri răniți măcar pe o clipă, că nu sunt la vetrele lor în sătuțul drag, care altă dată răsună de colindele frumoase apucate din bătrâni. Comitetul Reuniunii roagă toate membrele și membrii săi externi, precum și toate inimile bune, să ne trimită obolul lor, pentru ca să putem îmbrățiși pe toți cu câte ceva în seara Crăciunului. Ofertele binevoitoare rog a se trimite la adresa subsemnatei. Deva, 12/XII 1914. Pentru comitet: *Elena Pop Hosszu-Longin*, preșidentă.

Serată muzicală.

În seara Duminecii dela 30 Noemvrie v. a avut loc în „Musik-Verein”, — după ce local românesc nu s'a putut găsi, — serată muzicală, aranjată cu concursul dnei Veturia Dr. Ghibu, al d-șoarelor Anicuța și Octavia Voileanu și al diui Dr. Ionel Crețu. Am avut emoții din cele mai puternice, acuzând Preludiile și Fugile lui S. S. Bach, „executate” de d-șoara Anicuța Voileanu.

M'am convins din nou, că d-șoara Voileanu are un remarcabil talent de pianistă. Ea nu „execută” — ce rău se potrivește acest termen la d-șoara Voileanu — măruntele note nesfârșite pe cari le știe de rost, ci interpretează în cel mai artistic înțeles și cuvântului creațiile compozitistului ce și l'a ales. În jocul ei admirabil găsești viață și culoare, care te robește. Un adevărat temperament de artistă, care fascinează prin fecunditatea și strălucirea sa. Și ne mândrim, că acest talent este al nostru. Alături de d-șoara Voileanu s'a menținut foarte bine dna Veturia Dr. Ghibu, care nu este o simplă diletantă, cum s'ar putea crede.

Dsa are o sistematică școală muzicală, urmată nu numai cu pasiune, dar și cu pricepere, sprijinite de pronunțate calități artistice. În Sonatele de Grieg și Mozart, cu dulceața și bogăția melodiilor, dna Ghibu va fi fost — prin tehnica, siguranța și liniștea D-sale — pentru multi o revelație. Putem spune fără exagerare, că a fost o demnă tovarășă a d-șoarei Voileanu și astfel sperăm, că ne va da prilejuri mai dese să-i apreciem prestațiile sale de-o înaltă valoare muzicală, deși am observat, că dna Ghibu în modestia D-sale simpatică, se simte cam jenată de aplauzele publicului.

Dșoara Octavia Voileanu s'a înfatșat ca o nouă cântăreață. Și de aceea publicul a primit-o cu vădită curiozitate în arile din Wolf, Grieg și Dimz. Dșoara O. Voileanu a mulțumit așteptările curioșilor, prin atitudinea sa nepretențioasă și prin vocea d-sale a parte. Desigur, că prin studiul tenace și îndelungat, dsa va obține succese, cari să fixeze în mod precis talentul d-sale de cântăreață. Dl Dr. Ionel Crețu s'a dovedit și de astădată ca violinist excelent, care fără pretenții de virtuos, a dovedit totuși că știe să cânte cu multă înțelegere și cu multă artă. Arcul d-sale te facea adeseori să uiți că ai sta în fața unui diletant pasionat de vioara sa fermecată. De aceea, ne-am bucura să-l vedem și pe dsa figurând cât mai des pe așezele noastre muzicale.

Simțim o deosebită mulțumire și flețescă, considerând că această serată a fost la un nivel artistic superior, cum rar ni se dă prilej să-i constatăm chiar la sașii noștri. Regretăm însă 2 lucruri, că nu s'au găsit mai multe puncte românești și că societatea sibuană românească a ținut și de astădată să-și afirme i corigibilă sa indiferență, excludând prin absență. Venitul curat al seratei, este destinat pentru daruri de Crăciun pe seama răniților noștri.

Nr. 744/1914.

1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune lângă parohul Dionise David, din parohia de clasa a treia Scoreiu, protopresbiteratul gr.-or. al Avrigului, pe baza rezoluțiunii Preavenerabilului Consistoriu arhidiecezan din 29 Noembrie 1914 Nr. 13414 B. prin aceasta se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom“.

Emolumentele împreună cu acest post de capelan sunt jumătate din venitele fasonate în cola B. pentru întregirea venitelor preotești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan să-și substearnă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral gr.-or. al Avrigului în Avrig, (poșta Avrig, Felek, Ezenbenyegye) până la termenul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a cânta, eventual a celebra și cuvânta, și a face cunoștință cu poporul și poziția comunei.

Avrig, 1 Decembrie 1914.

La însărcinarea Preavenerabilului Consistoriu arhidiecezan.

Ioan Căndea
protopop.

Nr. 684/1914.

(611) 3-3

Concurs.

Cu provocare la ordiul ven. Consistoriu Nr. 12554 Bis. 1914 se publică nou concurs pentru întregirea parohiei de clasa a doua Nasna-Chișfalud, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasonate în cola B.

Concurenții să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare subscrisului oficiu protopresbiteral, și cu prealabila încuviințare a acestuia, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a cânta, eventual a celebra și a face cunoștință cu poporul.

Murăș-Oșorheiu, la 21 Noembrie 1914.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Murăș-Oșorheiu, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ștefan Russu
protopresbiter.

A apărut și se află de vânzare la

Librăria arhidiecezană în Sibiu:

Octoihul-mare

cu litere latine.

Prețul 30 coroane.

A apărut

în editura Comisiunii administrative a topografiei arhidiecezane

Carte de rugăciune,

în care se cuprinde: Rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; Psalmul „Miluște-mă Dumnezeule“, etc.; rugăciunile mesei; Simvolul credinței; rugăciune de seara; rugăciune către Dumnezeu Tatăl; rugăciune către născătoarea de Dumnezeu; rugăciunea sfintei cruci; rugăciune către Domnul nostru Iisus Cristos și rugăciune la nenorociri și alte necazuri.

Se află în depozit spre vânzare la *Librăria arhidiecezană*, și se vinde legată în coloare roșie și vânătă cu 20 fileri.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Preoților, profesorilor și învățătorilor, la comanda de cel puțin 50 exemplare, pe lângă achitarea prețului sau expedarea cu rambursă, li se dă 20% rabat.

Este o carte de rugăciune foarte corespunzătoare nu numai pentru trebuințele sufletești ale ori cărui creștin, ci și ca dar la copii, pe sărbătorile Nașterii Domnului, precum și pentru ostașii din rebel, atât după cuprins, cât și după format și exterior.

A apărut și se află de vânzare la *Librăria arhidiecezană în Sibiu:*

Relațiile bisericești ale Românilor din Ardeal cu Rusia în veacul al XVIII.

de

Dr. Silviu Dragomir.

Prețul 2 coroane + 10 fileri porto.

A apărut și se află de vânzare la *Librăria arhidiecezană:*

Contribuțiuni istorice

privitoare la

trecutul Românilor de pe pământul crăiesc.

Carte edată la inițiativa și sub îngrijirea d-lor:

Dr. Ilarion Pușcariu, Ioan de Preda, Dr. Lucian Borcea, Dr. Ioan Lupas, Dr. Ion Mateiu și Dr. Silviu Dragomir.

Prețul 4 cor. + porto 30 fil.

A apărut și se află de vânzare la *Librăria arhidiecezană:*

Călindețarul arhidiecezan

pe anul 1915

cu Șematismul autentic al bisericii ortodoxe rom. din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante.

Prețul 80 fil, plus porto poștal 20 fil.

La *Librăria arhidiecezană, Sibiu*, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, coloare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceeași și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Aceiași legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Aceiași legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **35 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **25 cor.**

Cărți nouă apărute

se află de vânzare la

Librăria arhidiecezană, Sibiu.**Biblioteca Teatrală**

edată de Societatea Fondului de Teatru Român.

Nr. 28. Teodor Abt, Bacă ăreasa, comedie într'un act. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 30. Aureha Pacățian-Rubenescu, lepurașii la școală, cinci piese teatrale, dialoguri și patuloguri. Prețul 20 fileri. + 5 fil. porto.

Nr. 31. Max Maurey, Farmacistul, comedie într'un act. Prețul 32 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 32. Andre Mycho, Glorie postuma, comedie într'un act. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 33. Jana Marni, O Repetiție, dialog. Prețul 20 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 34. Alfred de Musset, Un Capriciu, comedie într'un act. Prețul 48 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 35. C. Goldoni, Un Accident Curios, comedie în 3 acte. Prețul 60 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 36. Yves Mirande, Zoe, comedie într'un act. Prețul 26 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 37. Fr. de Schiller, Wilhelm Tell, dramă istorică în 5 acte în versuri, traducere în forma originală de Stefan O. Iosif. Prețul 90 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 38. Georges Courteneau, Invingeri strălucite, piesa într'un act. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 39. Micul mincinos, comedie în 2 acte, localizată de Bujorei. Prețul 30 fileri. + 5 fil. porto.

Nr. 40. I. Russu Șirianu, Militărește, comedie într'un act. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 41. Horia Petra-Petrescu, Poezii și Monoloage de declamat broș. I. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 42. Capra cu trei iezi, piesă pentru copii, în trei tablouri după povestea lui I. Creangă, de Radu Pricșu. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 43. Victor Efimiu, Crăciunul lui Osman, tragi-comedie într'un act. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Cosinzeana

care e redactată de anul profesor Marin Demetrescu din Craiova, au apărut pana acum:

Nr. 1. I. H. Fabre, Din Moravurile și Poririile insectelor, ed. II. Prețul 30 fileri. + 5 fil. porto.

Nr. 2-3. M. Demetrescu, Inceputurile Omenirii, ed. II. Prețul 50 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 4-5-6. Iue N. Geep, Pământul și Omul, partea I. Asia. Prețul 70 fileri. + 10 fil. porto.

Nr. 7-8. M. Demetrescu, Lecturi Geologice. Prețul 50 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 9. Constantin Rădulescu, Culegeri științifice. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Națională

redactată de anul D. Vasiliu-Bacău.

Nr. 51-52-53. Pedagogia și Medicina, Primejdia Alcoolismului și Vieția Românilor. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 54-55-56. Bulgarii, Fotoasele Chemiei și Solidaritatea. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 57-58-59. Apărarea Națională, Rușii și Sgarcenia. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Flacăra.

Nr. 7-8-9. H. G. Wells, Primii Oameni în Lună. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

Nr. 10. V. Efimiu, În temnițele Stambulului, romanele. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 11. Onoto Watana, Privighitoarea Iaponeză, roman din viața japoneză. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 12. Eumond Rostand, Romanțioșii. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 13. Victor Efimiu, Ave Maria, dramă în 3 acte. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Biblioteca Minerva.

Nr. 131-132. Tit. Liviu, Războiul Romanilor cu Hanibal I-II. Prețul 60 fileri. + 10 fil. porto.

Nr. 133. B. Constant, Pribeagul. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 134. George Ohnet, Jale și bucurie. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 135. Saltikow-Scedrin, Povestii. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 136. A. Cazabar, Rozica. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 137. Harriet Beecher Stowe, Coliba lui moș Toma. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 138. Al. Dumas Tatăl, Cei doi studenți. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 139. Voltaire, Povestiri. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 140. Carl Ewald, Icoane din viața planteilor și animalelor II. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 141. Edmond Hiraucourt, Pelisson. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 142. V. Rakosi, Satul meu. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 143-144. Camille Cocuan, Suferințele Vulturășului. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 145. Arthur Conan Doyle, Doctorul negru. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 146. I. Ciocărian, Fără noroc. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 147. C. Dem, Oamenii Zilei. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 148. I. Dragoslav, Povestii de Crăciun. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 149. A. Fogazzaro, Povestiri. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 151. Lamartine, Raphael, vol. I. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 153. Emila Tautler, Dragoste de scriitor sau romanul lui Victor Hago. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 154. Louis Iacoinot, Vânătorii de robi dealungul Nilului albastru. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 156. Guy de Maupassant, Strigăt de alarmă. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Istorică.

Nr. 17. Puiul Vulturului, după D. Lacroix. Prețul 70 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 18. C. Paul și A. Marcu, în Bulgaria. Prețul 70 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 19. A. Dumas-Tatăl, Eurie IV, istoria anecdotică a Franței. Prețul 80 fil. + 10 fil. porto.

Biblioteca pentru toți.

Nr. 862. Maurice Mieterlinck, Sora Beatrice, miracol în 3 acte. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 863-864. Vasile Conta, Incercări de Me atizică, materialistă. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 865-866. G. Alina, Artă de a vorbi în societate și dierite ocăzii. Principii oratorice și modeluri de toasuri, mici cuvântări etc. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 867-868. Iohn Raskin, Comori și Grădini, trei conferențe. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 869. Ioan Neuițescu, Pui de Lei, poezii Eroice și Naționale. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 870. D. Anghel, Steluța, Fantazii și Paradoxe. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 871. A. Robida, Pe Clopotnița. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 872. N. G. Rădulescu-Niger, Unchiul Christea. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 873. G. D'Annunzio, Pământ virgîn, romanele și schițe. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 874-875. Paul Bourget, Dureroasa Enigmă. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 876-877. Dem. Miedenovici-Damed, Curs Teoretic și Practic de Scamatorie. Magie artificială. Presidigitatie pentru amatori și profesionișii. Prețul 60 fileri. + 10 fil. porto.

Nr. 878. C. Apostoliu, Povestii alese pentru copii. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 879-880. Alfred de Musset, Emelina Margot, romanele. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 888-889. V. Conta, Teoria Fatalismului. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 890. C. C. Salmustus, Despre Conjurația lui Catilina, trad. din latinește. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 891-892. I. Budai-Deleanu, Țiganiada, poemă eroic-comică în 12 cânturi. Prețul 60 fil. + 10 fil. porto.

Nr. 893. I. Turgheneț, Anciar sau A. borele Morței. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 894. M. Davidescu, La Fântâna Castaliei, poezii. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 895. A. Cahov, Farmacista, romanele și schițe. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Recuizite de scris

se pot procura dela

Librăria arhidiecezană